

Beata Bal-Domańska

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

FINANSOWANIE ZADAŃ ZWIĄZANYCH Z USUWANIEM SKUTKÓW KLĘSK ŻYWIOŁOWYCH W JEDNOSTKACH SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO W 2009 ROKU

Streszczenie: Klęski żywiołowe, jakie miały miejsce w ostatnich latach, przyczyniły się do znacznych zniszczeń majątku osób fizycznych, przedsiębiorstw, a także jednostek samorządu terytorialnego, w tym infrastruktury technicznej. Celem artykułu jest prezentacja zakresu finansowania skutków usuwania klęsk żywiołowych w gminach, miastach na prawach powiatu, powiatach i samorządzie wojewódzkim województwa dolnośląskiego w 2009 r.

Słowa kluczowe: klęska żywiołowa, odbudowa, samorząd terytorialny.

1. Wstęp

W ostatnich latach obserwujemy nasilenie katastrof przyrodniczych (m.in. silne wiatry, powódzie), na skutek których mieszkańcy, przedsiębiorcy, instytucje oraz przyroda ponoszą straty. Zapobieganie im, a także odbudowa terenów zniszczonych w wyniku klęsk żywiołowych wymaga podjęcia zbiorowego wysiłku władz różnych szczebli.

Opracowano wiele rozwiązań mających zapewnić pomoc osobom i jednostkom samorządowym dotkniętym katastrofami. Są to zarówno środki finansowe, jak i specjalne regulacje prawne ułatwiające odbudowę. Znaczącą rolę w tym procesie odgrywają jednostki samorządu terytorialnego (j.s.t.), które często ponoszą wielomilionowe straty w infrastrukturze komunalnej, a jednocześnie zapewniają pomoc mieszkańcom obszarów dotkniętych klęską.

Celem artykułu jest prezentacja poziomu i struktury pozyskanych dochodów i środków wydatkowanych przez gminy, miasta na prawach powiatu, powiaty i województwa na zadania związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych na przykładzie j.s.t. województwa dolnośląskiego. Ze względu na dostępność danych finansowych analizę ograniczono do 2009 r.

2. Formy pomocy przeznaczanej na usuwanie skutków klęsk żywiołowych

Pomoc związana z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych może przyjmować zarówno formę finansową, jak i rozwiązań prawnych oraz organizacyjnych ułatwiających i przyspieszających procedury.

Regulacje prawne dotyczące usuwania skutków klęsk żywiołowych można znaleźć w wybranych aktach prawnych, w tym w *Ustawie z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu*, która ma zastosowanie w przypadku powodzi, wiatru, osunięcia ziemi lub działania innego żywiołu przyrody. Umożliwia ona stosowanie uproszczonego trybu postępowania przed organami administracji architektoniczno-budowlanej w przypadku zniszczeń spowodowanych żywiołem w budynkach lub innych obiektach i urządzeniach budowlanych (m.in. zwolnienie z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę czy zgłoszenia remontu określonych obiektów i budowli), wprowadza szczególne rozwiązania oraz wyłącza stosowanie przepisów *Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*. Istotnym wyjątkiem od uproszczeń jest wymóg uzyskania pozwolenia na budowę (odbudowę) dla obiektu budowlanego, który jest wpisany do rejestru zabytków. Przepisy ustawy mają zastosowanie w okresie do 12 miesięcy. Warunkiem umożliwiającym skorzystanie z przywilejów ustawy jest wskazanie przez Prezesa Rady Ministrów w drodze rozporządzenia gmin i miejscowości uprawnionych do zastosowania przepisów ustawy.

Osoby fizyczne mogą uzyskać pomoc bezpośrednią na podstawie *Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* w postaci **bezwrotnych pieniężnych zasiłków celowych dla gospodarstw domowych do 6 tys. zł**. Wypłat zasiłków celowych dla poszkodowanych rodzin dokonują gminne (miejskie) ośrodki pomocy społecznej w drodze decyzji administracyjnej.

Ponadto osoby fizyczne, j.s.t. i inne podmioty mogą otrzymać pomoc na podstawie *Ustawy z dnia 8 lipca 1999 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych na usuwanie skutków powodzi*. Ustawa obejmuje przypadki powodzi, osuwisk ziemnych oraz huraganów. Dopłaty z budżetu państwa do kredytów mogą być udzielane na całkowity lub częściowy remont i odbudowę (także w innym miejscu) mieszkań i budynków mieszkalnych, remont lub odtworzenie obiektu infrastruktury technicznej. Odbudowa obiektu o podobnych parametrach w innym miejscu może być wykonana, gdy odtworzenie budynku lub obiektu w tym samym miejscu jest niemożliwe albo nieuzasadnione ze względu na zagrożenie powodziowe; w takiej sytuacji możliwe jest także otrzymanie dofinansowania na zakup lokalu albo budynku mieszkalnego. Zgodnie z art. 3 pkt. 2. dopłaty mogą być także stosowane do oprocentowania kredytów udzielonych gminom na budowę lub zakup mieszkań komunalnych dla osób, które w wyniku powodzi utraciły lokal lub budy-

nek mieszkalny i nie mają możliwości ich odbudowy z własnych środków. Na preferencyjne kredyty (inwestycyjne i obrotowe), przeznaczone na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, mogą także liczyć rolnicy.

Jednostki samorządu terytorialnego mogą pozyskiwać na podstawie *Ustawy o finansach publicznych* i *Ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego* środki z tytułu dotacji celowych na dofinansowanie zadań własnych oraz usuwanie skutków powodzi i osuwisk ziemnych oraz skutków innych klęsk żywiołowych.

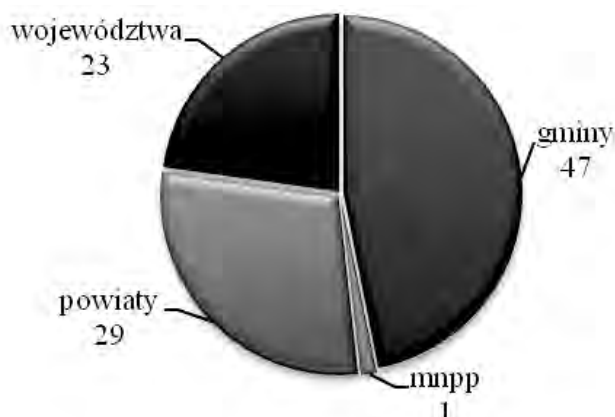
W kwietniu 2010 r. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji ustaliło nowe zasady i procedury ustalania szkód i szacowania strat spowodowanych przez zdarzenia noszące znamiona klęski żywiołowej oraz ubiegania się o dofinansowanie zadań własnych j.s.t. w zakresie remontów lub odbudowy uszkodzonych i zniszczonych obiektów budowlanych¹. Zgodnie z nimi, j.s.t. ubiegające się o dotacje celową z budżetu państwa powinny spełniać następujące wymagania:

- znajdować się w wykazie j.s.t. dotkniętych klęską żywiołową, przy czym uprawnione do otrzymania dotacji są te jednostki samorządowe, w których straty wywołane klęską żywiołową są nie mniejsze niż 5% planowanych dochodów własnych jednostki na rok bezpośrednio poprzedzający rok wystąpienia klęski żywiołowej;
- minimalna wartość dotowanego pojedynczego zadania (polegającego na dostawie, usługach lub robotach budowlanych w rozumieniu przepisów *Ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych*) wynosi 40 000 zł, przy czym wnioskowana kwota jest nie mniejsza niż 32 000 zł;
- udział wkładu własnego powinien być nie mniejszy niż 20% zadania;
- dotacje obejmują jedynie koszty materiałów i urządzeń oraz robót budowlanych, bez kosztów dodatkowych, np. na wykonanie dokumentacji technicznej, kosztów nadzoru inwestorskiego;
- dotacje obejmują obiekty budowlane (drogowe i budynki użyteczności publicznej) objęte zadaniami własnymi danej jednostki.

3. Realizacja środków finansowych przeznaczonych na usuwanie skutków klęsk żywiołowych przez gminy i powiaty województwa dolnośląskiego na tle kraju w 2009 r.

Jednostki samorządu terytorialnego w ramach pomocy w usuwaniu skutków klęsk żywiołowych łącznie w 2009 r. otrzymały 615 855,0 tys. zł. Ich wydatki na te cele wyniosły o ok. 30% więcej i osiągnęły poziom 801 416,9 tys. zł. Przy wydatkach rzędu 167,8 mld zł, środki na usuwanie skutków klęsk żywiołowych stanowiły ok. 0,48% ich budżetu.

¹ www.mswia.gov.pl.

Rys. 1. Struktura środków pozyskanych przez samorządy na usuwanie skutków klęsk żywiołowych według poziomu j.s.t. w Polsce w 2009 r. (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Bank Danych Lokalnych...].

Najwięcej na usuwanie skutków klęsk żywiołowych (USKZ) w skali kraju otrzymały w 2009 r. gminy² (ok. 47% wszystkich dochodów przekazanych na ten cel) i było to 288 721,8 tys. zł (zob. tab. 1).

Tabela 1. Zagregowana wartość dochodów i wydatków na usuwanie skutków klęsk żywiołowych (USKZ) w skali kraju w 2009 r.

Wyszczególnienie	Dochody na USKZ (w zł)	Wydatki na USKZ (w zł)	Udział wydatków USKZ w wydatkach ogółem (w %)	Relacja wydatków na USKZ do dochodów na USKZ
Gminy	288 721 868,4	406 620 878,0	0,58	1,41
Miasta na prawach powiatów	8 436 637,9	13 884 998,8	0,02	1,65
Powiaty	178 313 460,7	226 304 402,5	1,07	1,27
Województwa	140 383 044,3	154 606 586,7	0,76	1,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Bank Danych Lokalnych...].

Wydatki na ten cel były o 41% wyższe i osiągnęły wartość 406 620,9 tys. zł, co stanowiło 0,58% łącznej kwoty wydatków gmin. W tym samym czasie miasta na prawach powiatu na usuwanie skutków klęsk żywiołowych otrzymały 8436,6 tys. zł, wydając jednocześnie na ten cel o 65% więcej, tj. 13 885,0 tys. zł. Stanowiło to nieznaczną część ich wydatków budżetowych ogółem (0,02%). Powiaty otrzymały

² W pracy, mówiąc o gminach, ma się na uwadze gminy bez miast na prawach powiatu.

na usuwanie skutków klęsk żywiołowych 178 313,5 tys. zł, przy wydatkach rządu 226 304,5 tys. zł, co stanowiło 1,07% ich łącznych wydatków.

W 2009 r. najwięcej środków na usuwanie skutków klęsk żywiołowych otrzymały gminy województw: małopolskiego (112 024,5 tys. zł), podkarpackiego (69 591,3 tys. zł) oraz dolnośląskiego (57 114,6 tys. zł.); zob. tabela 2.

Tabela 2. Skala dochodów i wydatków zrealizowanych na usuwanie skutków klęsk żywiołowych (USKZ) według województw w 2009 r.

Wyszczególnienie	Udział wydatków na USKZ w wydatkach ogółem (w %)			Relacja wydatków do dochodów na USKZ		
	gminy	mnpp	powiaty	gminy	mnpp	powiaty
Dolnośląskie	1,26	0,15	1,58	1,30	2,71	1,19
Kujawsko-pomorskie	0,02	-	0,01	1,58	x	x
Lubelskie	0,57	0,00	0,21	1,47	1,00	1,18
Lubuskie	0,00	-	-	x	x	x
Łódzkie	0,05	0,02	0,05	1,14	1,01	1,70
Małopolskie	2,58	0,03	4,26	1,44	2,02	1,27
Mazowieckie	0,01	0,00	0,09	1,31	1,00	1,31
Opolskie	0,36	0,02	0,11	1,14	1,36	1,31
Podkarpackie	2,17	0,01	5,98	1,46	1,64	1,30
Podlaskie	0,12	-	0,14	1,42	x	1,34
Pomorskie	0,01	0,02	-	2,64	1,00	1,02
Śląskie	0,24	0,01	0,94	1,40	1,91	1,27
Świętokrzyskie	0,54	0,08	0,75	1,57	1,01	1,26
Warmińsko-mazurskie	0,01	0,12	0,18	1,11	1,00	1,21
Wielkopolskie	0,05	0,02	-	1,13	1,00	x
Zachodniopomorskie	0,00	-	-	2,04	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Bank Danych Lokalnych...].

Były to również województwa, których gminy najwięcej wydatkowały na usuwanie skutków klęsk żywiołowych (małopolskie 161 273,7 tys., co stanowiło 2,6% wydatków ogółem; podkarpackie 101 395,8 tys. zł, co stanowiło 2,2% wydatków ogółem, i dolnośląskie 74 131,2 tys. zł – 1,3% łącznej kwoty wydatków). Dotacje na ten cel nie otrzymały gminy województwa lubuskiego. Natomiast najmniej środków trafiło do budżetów gmin województw zachodniopomorskiego (40,1 tys. zł) i pomorskiego (132,1 tys. zł).

Pośród miast na prawach powiatu najwięcej środków uzyskały te zlokalizowane na terenie województwa dolnośląskiego (2383,2 tys. zł) oraz warmińsko-mazurskiego (1364,9 tys. zł). Odpowiednio wydatkowały one: w województwie dolnośląskim 6463,0 tys. zł, co stanowiło 0,15% wydatków z budżetu ogółem, w małopolskim 1457,2 tys. zł – 0,03% wydatków ogółem, warmińsko-mazurskim 1364,9 tys. zł

– 0,12%. Miasta grodzkie czterech województw nie otrzymały środków na usuwanie skutków klęsk żywiołowych i nie ponosiły wydatków z tego tytułu (podlaskiego, lubuskiego, zachodniopomorskiego oraz kujawsko-pomorskiego).

Dotacje na usuwanie skutków klęsk żywiołowych otrzymały powiaty 12 spośród 16 województw, w tym najwięcej przypadło powiatom województw: podkarpackiego (71 301,4 tys. zł), małopolskiego (58 814,7 tys. zł) oraz dolnośląskiego (24 599,7 tys. zł). Poniosły one także najwyższe wydatki: podkarpackie w wysokości 92 418,7 tys. zł, co stanowiło 6,0% ich łącznych wydatków, małopolskie 74 596,1 tys. zł – 4,7%, dolnośląskie 29 246,0 tys. zł – 1,6%.

4. Zakres zadań zrealizowanych w związku z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych w j.s.t. województwa dolnośląskiego w 2009 r.

Rozpatrując środki pozyskane i wydatkowane według kierunków (określonych na podstawie działów klasyfikacji budżetowej), można stwierdzić, że gminom województwa dolnośląskiego najwięcej środków zostało przekazane na zadania w dziale „Transport i łączność” (41 001,3 mln zł, tj. 72% wszystkich dochodów pozyskanych przez dolnośląskie gminy na USKZ); zob. tabela 3. Po ok. 5,4 mln zł pozyskały gminy na zadania w dziale „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska” oraz „Pomoc społeczna”.

Tabela 3. Dochody pozyskane na usuwanie skutków klęsk żywiołowych (USKZ) w województwie dolnośląskim w 2009 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Gminy	Mnpp	Powiaty	Województwo
Transport i łączność	41 001,3	200,9	22 182,9	256,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	5 416,9	-	200,0	-
Pomoc społeczna	5 339,8	322,0	32,5	-
Gospodarka mieszkaniowa	2 224,7	1 685,1	-	-
Oświata i wychowanie	1 516,3	33,0	921,9	0,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	310,1	105,1	999,2	-
Rolnictwo i łowiectwo	927,2	-	-	16 796,8
Pozostałe działy	378,3	37,1	263,1	194,0
Dolnośląskie	57 114,6	2 383,2	24 599,7	17 247,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Bank Danych Lokalnych...].

Gminy wydatkowały na cele związane ze usuwaniem skutków klęsk żywiołowych o ok. 30% więcej, przy czym najwięcej dołożyły w dziale „Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa”, w którym wydatki były wyższe o 330%

w porównaniu z dochodami i wyniosły ok. 1327,6 tys. zł (przy dochodach na poziomie 310,1 tys. zł).

W powiatach na zadania związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych wydatkowano 29 246,0 tys. zł, w tym najwięcej w ramach działu „Transport i łączność”, w którym pozyskano dofinansowanie w wysokości 22 182,9 mln zł, tj. ok. 90% wszystkich środków przekazanych dolnośląskim powiatom. Relatywnie wysokie kwoty pozyskano także w działach „Oświata i wychowanie” i „Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa”. Były to także te działy (łącznie z działem „Transport i łączność”), w których wydano najwięcej na usuwanie skutków klęsk żywiołowych.

Powiaty na usuwanie skutków klęsk żywiołowych wydatkowały więcej o 10% w stosunku do pozyskanych na ten cel środków. Najwięcej (bo 30%) wydatkowały w stosunku do środków pozyskanych w działach: „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska”, „Oświata i wychowanie” i „Pomoc społeczna”.

Tabela 4. Wydatki poniesione na usuwanie skutków klęsk żywiołowych (USKZ) w województwie dolnośląskim w 2009 r.

Wyszczególnienie	Gminy		Mnpp		Powiaty		Województwo	
	w tys. zł	W/D	w tys. zł	W/D	w tys. zł	W/D	w tys. zł	W/D
Transport i łączność	53 126,6	1,3	255,4	1,3	26 393,8	1,2	1 204,6	4,7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	7 200,9	1,3	-	x	255,1	1,3	-	x
Pomoc społeczna	5 403,0	1,0	322,0	1,0	43,4	1,3	-	x
Gospodarka mieszkaniowa	2 994,8	1,3	4 779,5	2,8	-	x	-	x
Oświata i wychowanie	1 908,0	1,3	715,7	21,7	1 219,4	1,3	225,0	x
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 327,6	4,3	105,1	1,0	1 020,9	1,0	-	x
Rolnictwo i łowiectwo	1 210,5	1,3	-	x	-	x	16 876,2	1,0
Pozostałe działy	960,0	2,5	285,3	7,7	313,5	1,2	244,0	1,3
dolnośląskie	74 131,2	1,3	6 463,0	2,7	29 246,0	1,1	18 549,8	1,2

W/D – relacja wydatków do dochodów na USKZ

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Bank Danych Lokalnych...].

Samorząd województwa dolnośląskiego na usuwanie skutków klęsk żywiołowych otrzymał ok. 17,2 mln zł, natomiast wydatkował ok. 20% więcej. Najwięcej pozyskano w dziale „Rolnictwo i łowiectwo”, tj. 16 796,8 tys. zł. Środki w dziale „Rolnictwo i łowiectwo” pochodziły m.in.: z budżetu państwa z tytułu dotacji celowych na zadania bieżące (5069,5 tys. zł) oraz na inwestycje i zakupy inwestycyjne (10 691,7 tys. zł) z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez samorząd województwa, a także na zadania inwestycyjne

z funduszy celowych (1035,0 tys. zł). Spośród 16 876,2 tys. zł, jakie wydatkowano na usuwanie skutków klęsk żywiołowych z budżetu samorządu województwa dolnośląskiego, 11 726, 7 tys. zł, tj. ok. 70% przeznaczony było na zadania majątkowe.

W dziele „Transport i łączność” województwa pozyskały dotacje celowe z budżetu państwa na realizację bieżących zadań własnych w wysokości 256,6 tys. zł, natomiast wydatkowano 1204,6 tys. zł, w tym 32% na zadanie majątkowe (tj. 390,0 tys. zł).

5. Finansowanie skutków klęsk żywiołowych w gminach województwa dolnośląskiego w 2009 r.

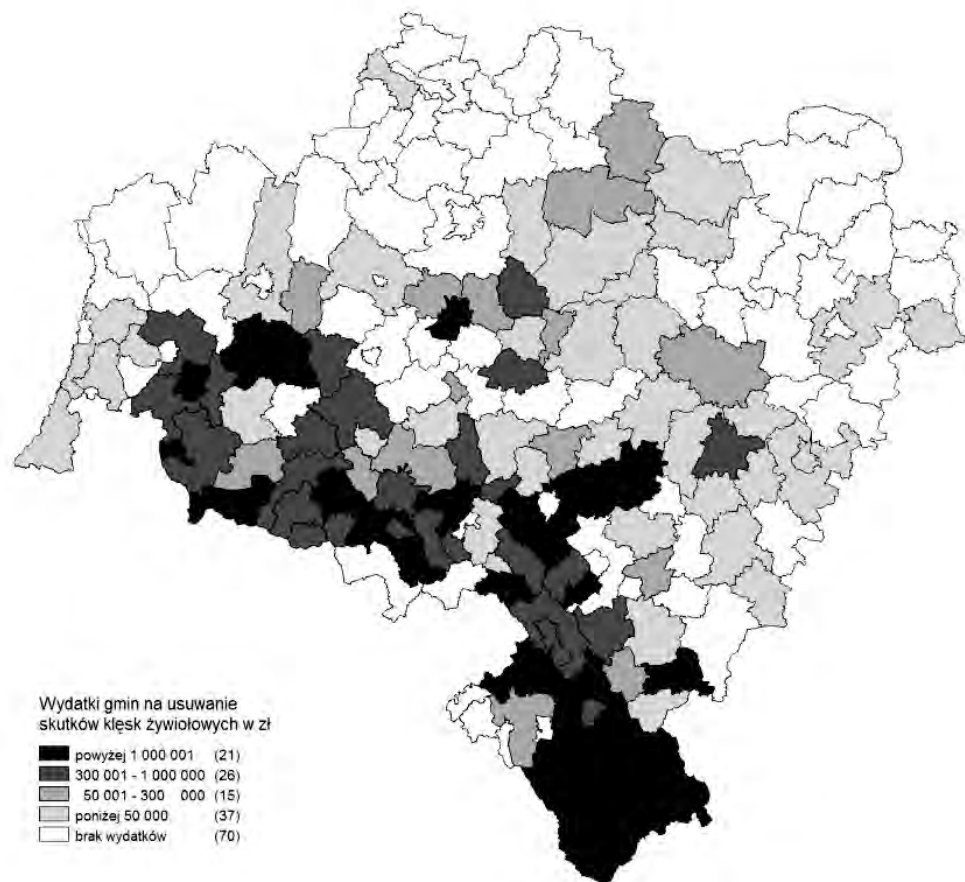
Najwięcej środków na usuwanie skutków klęsk żywiołowych w 2009 r. trafiło do budżetów gmin (57,1 mln zł, tj. 56% środków przekazanych wszystkim j.s.t. województwa dolnośląskiego). Środki te przekazano 99 jednostkom. Wartość tych środków była silnie zróżnicowana i wahała się od 279 zł dla Milicza (gmina miejsko-wiejska w powiecie milickim) do niemal 11,5 mln zł dla gminy wiejskiej Kłodzko (położonej w powiecie kłodzkim).

Najwięcej pozyskała gmina wiejska Kłodzko i było to niemal 11,5 mln zł, z czego: 10 913 294,94 zł pochodziło z dotacji celowej budżetu państwa, 415 000 zł z pomocy finansowej udzielonej między j.s.t., 81 401,93 zł z darowizn, 49 548,44 zł z Polskiej Akcji Humanitarnej [Sprawozdanie z wykonania budżetu...]. Tak duże środki były związane z powodzią, które nawiedziła tereny gminy w czerwcu 2009 r. Szkody oszacowano na 32,9 mln zł, z tego: drogi i mosty – 29,7 mln zł, budynki mieszkalne – 107 tys. zł, obiekty oświatowe, obiekty kultury budynki straży pożarnych – 287 tys. zł, infrastruktura wodno-kanalizacyjna – 2,7 mln zł, pozostałe obiekty – 125 tys. zł. Gmina wydała na usuwanie skutków klęsk żywiołowych blisko 13,2 mln zł, tj. 25,92% wydatków ogółem. Wydatkowana kwota była o ok. 15% wyższa niż pozyskane na ten cel środki.

Znaczące środki na zadania związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych uzyskiwały także gminy: wiejsko-miejska Łądek Zdrój – powiat kłodzki (7,2 mln zł, przy o 23% wyższych wydatkach – na poziomie 8,8 mln zł) i wiejska Świdnica (3,4 mln zł, przy wydatkach wyższych o 16%, tj. 3,9 mln zł). Na szczególną uwagę zasługuje miasto na prawach powiatu Legnica, które na usuwanie skutków klęsk żywiołowych pozyskało ok. 2,1 mln zł, natomiast przeznaczyło na ten cel o 182% więcej środków, tj. niemal 6,0 mln zł.

Spośród 10 gmin, które wydały najwięcej na usuwanie skutków klęsk żywiołowych, aż 5 położonych było w powiecie kłodzkim (zob. rys. 2) i były to (w kolejności wydatkowanych środków) gminy: wiejska Kłodzko, miejsko-wiejskie Łądek Zdrój, Bystrzyca Kłodzka, Radków i Stronie Śląskie. Ponadto w grupie tej znalazły się: miasto na prawach powiatu Legnica oraz gmina wiejska Świdnica (powiat

świdnicki), gmina miejsko-wiejska Głuszycza (powiat wałbrzyski), a także miejska Świeradów Zdrój i miejsko-wiejska Olszyna (powiat lubański).

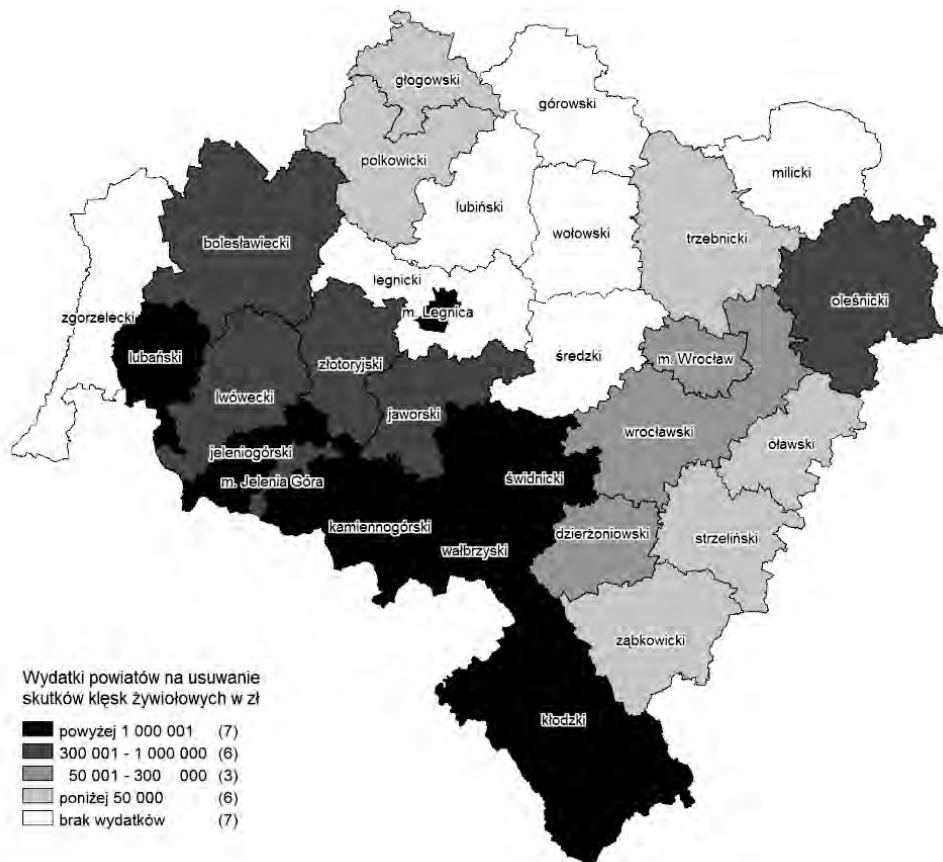

Rys. 2. Wydatki na usuwanie skutków klęsk żywiołowych w gminach województwa dolnośląskiego w 2009 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Bank Danych Lokalnych...].

6. Finansowanie skutków klęsk żywiołowych w powiatach województwa dolnośląskiego w 2009 r.

Najwięcej środków na usuwanie skutków klęsk żywiołowych wydatkowały powiaty południowej części województwa dolnośląskiego (zob. rys. 3).

Rys. 3. Wydatki na usuwanie skutków klęsk żywiołowych w gminach województwa dolnośląskiego w 2009 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Bank Danych Lokalnych...].

Przekazane powiatom dofinansowanie na usuwanie skutków klęsk żywiołowych w 2009 r. wynosiło ok. 24 599,7 tys. zł, czyli 24% wszystkich środków przekazanych do jednostek województwa dolnośląskiego. Otrzymało je 18 powiatów. Najwięcej na ten cel (z pominięciem miast na prawach powiatu) pozyskały w kolejności powiaty: kłodzki (6822,9 tys. zł), jeleniogórski (4688,2 tys. zł) i kamiennogórski (3813,7 tys. zł), a najmniej wrocławski (100,0 tys. zł). Natomiast najwyższe wydatki poniosły w kolejności: kłodzki (7371,1 tys. zł, tj. o 8% więcej niż pozyskane dochody), jeleniogórski (5955,6 tys. zł, tj. o 22% więcej) oraz (4517,3 tys. zł, tj. o 24% więcej).

Spośród powiatów dolnośląskich najwięcej na usuwanie skutków powodzi dołożyły powiaty: zlotoryjski (którego wydatki stanowiły 1880% dochodów wynoszących 26,5 tys. zł) oraz jaworski (ok. 98%, do dochodów na poziomie 786,8 tys. zł).

7. Wnioski

Powtarzające się ostatnimi laty kataklizmy nawiedzające często te same miejscowości osłabiają ich gospodarkę oraz pozycję. Ważne jest, aby wspomóc samorządy w usuwaniu skutków powodzi, huraganów oraz innych klęsk żywiołowych. Jak wynika z przeprowadzonej analizy, znaczna część środków wydatkowanych na cele związane z usuwaniem klęsk żywiołowych to środki pozyskane ze źródeł zewnętrznych.

Literatura

- Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl/index.html.
Serwis internetowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, www.mswia.gov.pl.
Sprawozdanie z wykonania budżetu gminy Kłodzko za 2009 rok.
Sprawozdanie zarządu z wykonania budżetu województwa dolnośląskiego za 2009 rok.
Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, DzU 1999, nr 15, poz. 139 z późn. zm.
Ustawa z dnia 8 lipca 1999 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych na usuwanie skutków powodzi, DzU 1999, nr 62, poz. 690 z późn. zm.
Ustawa z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu, DzU 2001, nr 84, poz. 906 z późn. zm.
Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, DzU 2003, nr 203, poz. 1966.
Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, DzU 2007, nr 223, poz. 1655 z późn. zm.
Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, DzU 2004, nr 64, poz. 593 z późn. zm.
Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych, DzU 2005, nr 249, poz. 2104.
Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, DzU 2009, nr 157, poz. 1240.

**FINANCING THE TASKS FOCUSED
ON REMOVING AFTERMATH OF CALAMITIES
IN TERRITORIAL SELF-GOVERNMENT UNITS
OF LOWER SILESIA VOIVODESHIP IN 2009**

Summary: Calamities which occurred in recent years resulted in the extensive damage in natural persons' property, as well as that of enterprises and territorial self-government units, including technical infrastructure. The objective of the hereby article is to present the scope of financing related to removing the aftermath of calamities in communes, townships, districts and by regional authorities of Lower Silesia Voivodeship in 2009.